

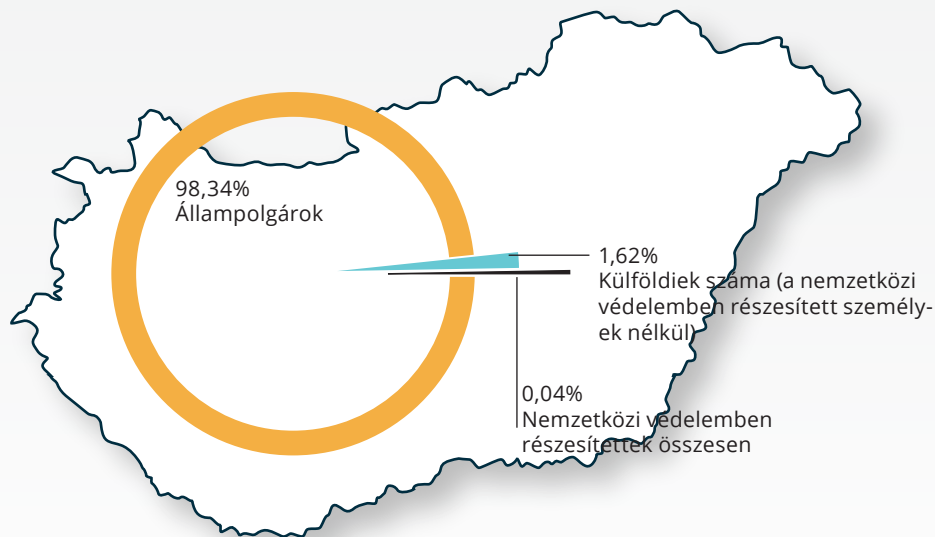

Menedékkérők és nemzetközi védelemben részesítettek Magyarországon (frissített jelentés)

V4NIEM: Visegrad Countries National Integration Evaluation Mechanism Report 2019

NEMZETKÖZI VÉDELEM

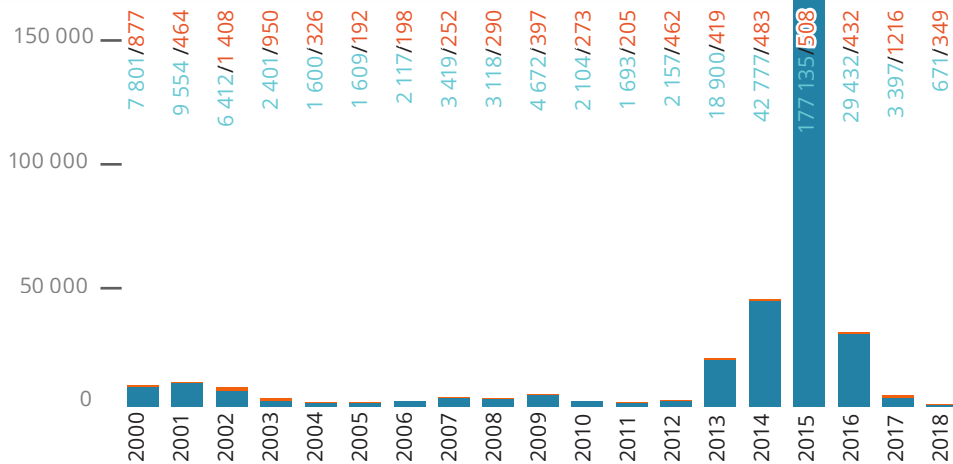
KSH, BMH, BM - 2018

A MENEDÉKKÉRŐK ÉS NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÍTETTEK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA MAGYARORSZÁGON

KSH - 2018

Menedékkérők / Nemzetközi védelmet elismerő határozatok

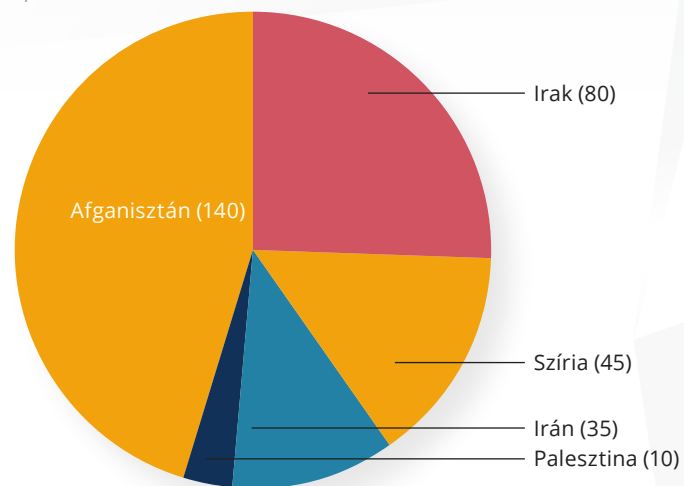
NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÍTETTEK MAGYARORSZÁGON 2018-BAN

KSH, BMH, BM - 2018

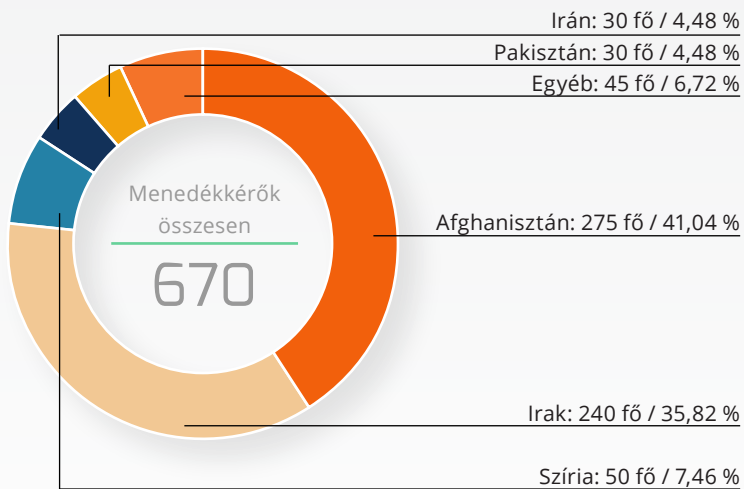
A NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÍTETTEK FŐBB ÁLLAMPOLGÁRSÁG SZERINT 2018-BAN

KSH, BMH, BM - 2018

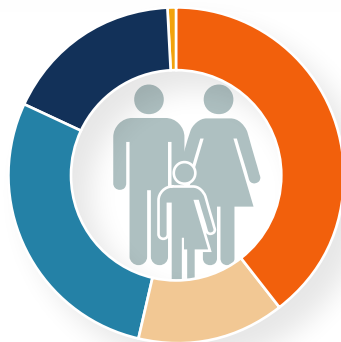

KIK VOLTAK A MENEDÉKKÉRŐK MAGYARORSZÁGON 2018-BAN?

Eurostat

- 0 - 13: 265 fő / 39,56%
- 14 - 17: 95 fő / 14,18%
- 18 - 34: 190 fő / 28,36%
- 35 - 64: 115 fő / 17,16%
- 65+ : 5 fő / 1,74%

MI A KÜLÖNBSÉG A MENEKÜLTSTÁTUSZ ÉS A KIEGÉSZÍTŐ VÉDELEM KÖZÖTT?

MENEKÜLTKÉNT

azt ismerik el, akit hazájában/szokásos tartózkodási helye szerinti országban faji, nemzeti hovatartozása, meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása, vallási, illetve politikai meggyőződése miatt üldöznek, vagy az üldöztetéstől való félelme megalapozott. Menekültként elismerhető:

- Menekült Magyarországon született családtagjai, gyermeke
- Kivételesen a feltételek hiányában is lehetséges
- Más állam/UNHCR által elismert menekült.

A státusz határozatlan időre szól – kötelező felülvizsgálat 3 évente. Főszabályként a menekültet a magyar állampolgárok jogai illetik meg, kivéve a választójogot (általános választások) és a kizárólag magyar állampolgárok által betölthető hivatásokat.

OLTALMAZOTTKÉNT

kiegészítő védelemben az részesül, aki nem felel meg a menekültkénti elismerés feltételeinek, de fennáll a származási országába történő visszatérése esetén súlyos sérelem veszélye, és nem tudja/az e veszélytől való félelmében nem kívánja a származási országává védelmét igénybe venni.

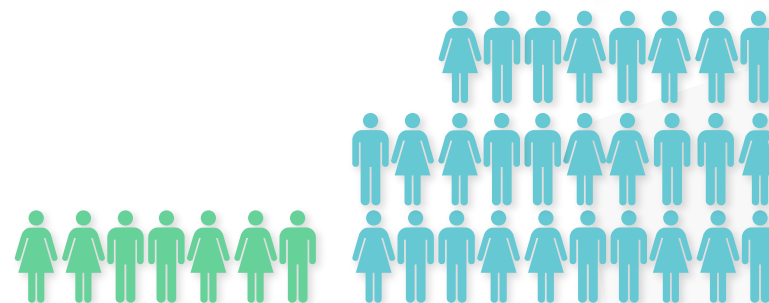
Oltalmazottként elismerhető az oltalmazott -Magyarországon született gyermeke -Családtagjai, ha együtt kérelmeztek/családtag az oltalmazott hozzájárulásával, az őt elismerő határozat előtt nyújtotta be a kérelmet. A státusz határozatlan időre szól – kötelező felülvizsgálat 3 évente. Főszabályként az oltalmazottat a menekült jogai illetik meg. Főbb eltérések: nincs kedvező családdegysítés, honosítás.

A NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÍTETTEK A VÉDELEM TÍPUSA SZERINT 2018-BAN

KSH - 2018

68
fő

281
fő

A NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÍTETTEK INTEGRÁCIÓJA

2018-ra eltűntek a nemzetközi védelemben részesítettek integrációját támogató állami intézkedések utolsó elemei is. A menekültügyi rendszer lebontásának részeként 2016-ban módosult a menekültügyi törvény, megszüntetve az integrációs szerződést és az integrációs támogatást, így az állam többé nem nyújt integrációs intézkedéseket.

A 2016. június 1. előtt megkötött integrációs szerződések legkésőbb 2018. május 31-ig voltak hatályban (egyes esetekben, amelyekben a menekültügyi hatóság korábban felfüggesztette az integrációs támogatás folyósítását, a folyósításra 2018. május 31. után is sor kerülhetett).

Integrációs stratégia hiányában és az integrációs szerződés 2016-os megszüntetését követően a nemzetközi védelemben részesítettek integrációja Magyarországon az állampolgárokkal való egyenlő bánásmódot biztosító jogszabályokon és az állami hatóságok és a civil szervezetek közötti "informális társadalmi szerződésen" alapul.

Az "informális társadalmi szerződés" alapján a menekültügyi hatóság nemzetközi védelmet, a civil szervezetek pedig az integrációt elősegítő programokat nyújtanak a nemzetközi védelemben részesítettek számára Magyarországon. A civil szervezetek az integráció legfontosabb területein: lakhatás, munkaerőpiac,

szociális támogatáshoz, egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés, stb. terén nyújtanak segítséget. Nincs államilag finanszírozott magyar nyelvoktatás, de civil szervezetek ezt is ingyenesen biztosítják.

A civil szervezetek tevékenységét nagyrészt uniós eszközök, leginkább a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap finanszírozta. 2018 januárjában a kormány indokolás nélkül visszavonta a MMIA nemzeti programjában közzétett szinte valamennyi pályázati kiírást. Azóta sem tett közzé új kiírásokat, így 2018 júliusa óta Magyarországon közvetlenül a nemzetközi védelemben részesítettek integrációját támogató projekt nem valósul meg.

INTEGRÁCIÓ EURÓPAI ÖSSZEHASONLÍTÁSBAN

A magyar integrációs jellemzői nem csak bátorítják, hanem kényszerítik nemzetközi védelemben részesítetteket, hogy minél hamarabb függetlenedjenek és váljanak önfenntartóvá Magyarországon.

A megfelelő lakhatás megtalálása és a munkavállalás e folyamat elengedhetetlen elemei, e két terület között jelentős eltérések figyelhetők meg Magyarországon a nemzetközi védelemben részesítettek lehetőségei szempontjából.

Lakhatás

A lakhatási szakpolitikát Magyarországon, ahogy számos kelet-európai EU-tagállamban a csatlakozást megelőző tömeges privatizáció következtében a saját használatú tulajdonosi szektor dominanciája határozza meg. Sem a központi, sem a regionális/helyi önkormányzatok nem indítottak szociális lakhatási projekteket, a szociális lakhatási intézkedések mozgásterét a (még) önkormányzati tulajdonban álló csekély számú lakásra, illetve az önkormányzatok vagy civil szervezetek által projektalapon megvalósított lakhatási programokra korlátozódik.

Ennek következtében az újonnan érkezők, különösen a nemzetközi védelemben részesítettek rendkívüli nehézségekkel szembesülnek a megfelelő lakhatás biztosítása terén. A nemzetközi védelemben részesítettek elismerésüket követően 30 napot tölthetnek nyitott befogadó állomáson, ezalatt kell – más

feladatok, mint a személyazonosító, társadalombiztosítási, adózási iratok beszerzése mellett – lakhatást találniuk.

Bár a jogszabályok a lakhatás terén is egyenlő jogokat és kötelezettségeket biztosítanak, a szűkös szociális lakhatási lehetőségek, és az, hogy sok önkormányzat minimális tartózkodási időt követel meg ahhoz, hogy valaki jogosulttá váljon ezen szűkös lehetőségek kérelmezésére azt eredményezik, hogy a nemzetközi védelemben részesítettek a befogadó állomást elhagyva csupán a hajléktalanellátáshoz férnek hozzá.

Az integrációs szerződés 2016-os megszüntetését követően a lakhatás támogatása terén sem maradtak állami intézkedések. 2016-18 között civil szervezetek, illetve a fővárosi önkormányzat uniós források (különösen az MMIA), a Norvég Alap, és egyéb (pl. egyházi) források által támogatott projekteket valósítottak meg: a civil szervezetek segítették a lakáskeresést, pénzügyi támogatást vagy lakhatási lehetőségeket nyújtottak.

Foglalkoztatás

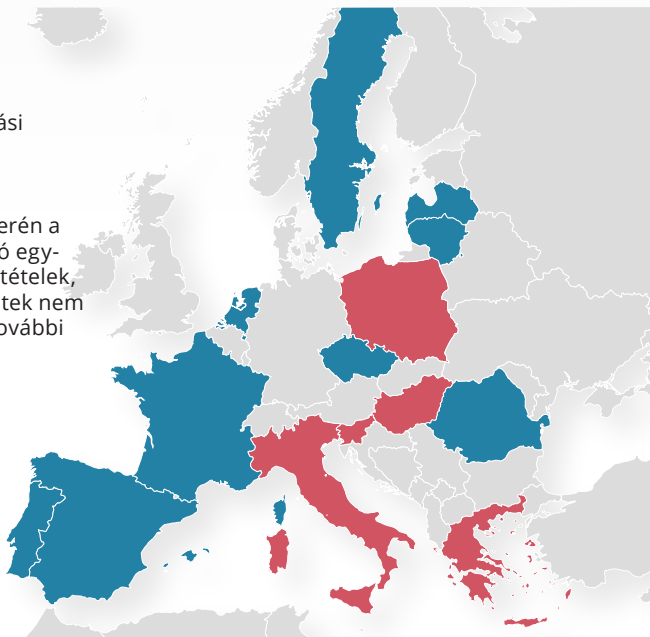
A lakhatással éles ellentétben a foglalkoztatás az a terület, amely széles lehetőséget biztosít a nemzetközi védelemben részesítettek számára integrációjuk felgyorsítására. Az uniós jognak megfelelően a nemzetközi védelemben részesítettek – a szűken vett közszolgálat kivételével – a magyar

állampolgárokkal azonos jogokat élveznek a munkavállalás terén (hozzáférés a foglalkoztatáshoz, munkakörülmények, stb.). Engedély nélkül foglalkoztathatók, a munkáltatótól megkövetelt egyetlen feladat a statisztikai adatszolgáltatás a foglalkoztatott nemzetközi védelemben részesítettek számáraól.

A fentiek ellenére leginkább a magyar munkaerőpiac jellemzői segítik elő a nemzetközi védelemben részesítettek foglalkoztatását. 2011-től (az „új tagállamok” polgárainak szabad mozgása előtti utolsó akadályok megszüntetésétől) a magyar állampolgárok EU-n belüli mobilitása ugrásszerűen megnőtt, ennek eredményeként jelentős a munkaerőigény Magyarországon. A statisztikai adatok alapján az üres álláshelyek száma duplájára nőtt 2015-18 között. Sajnos nincsenek adatok a foglalkoztatott nemzetközi védelemben részesített személyek számáról, de a foglalkoztatásuk elősegítését támogató civil szervezetek tapasztalatai szerint rövid idő alatt képesek munkát találni. A munkaerőhiány kínálta lehetőségek dacára a nemzetközi védelemben részesítettek helyzetük miatt nehézségekkel küzdenek: nem beszélnek magyarul, a magyarok többsége pedig

Lakhatáshoz való hozzáférés és lakhatási támogatások

- Egyenlő bánásmód a saját állampolgárokkal a lakhatási támogatások terén
- A lakhatási támogatások terén a saját állampolgárokkal való egyenlő bánásmódot gátló feltételek, amiket az újonnan érkezettek nem tudnak teljesíteni, illetve további korlátozások

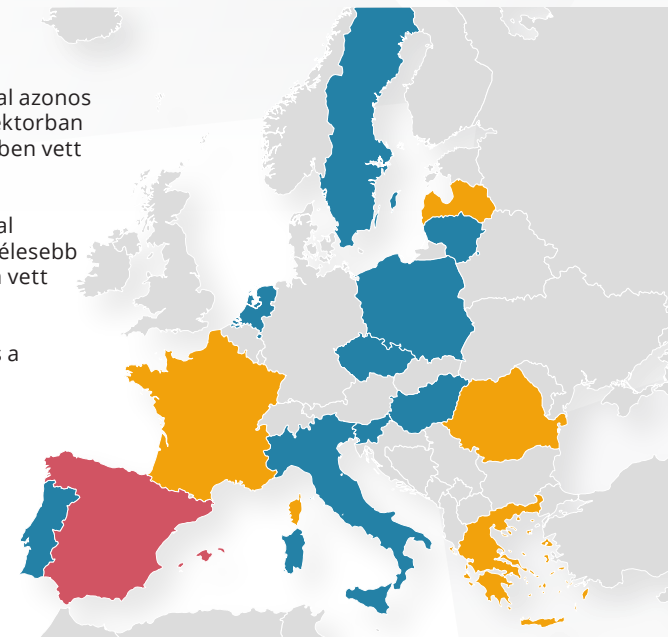

nem beszél idegen nyelveken. Ezen túl, a munkáltatók nem rendelkeznek pontos információkkal a külföldiek (köztük a nemzetközi védelemben részesítettek) foglalkoztatásának feltételeiről vagy a munkahelyeken lehetséges interkulturális nehézségek tántorítják el őket.

Számos, civil szervezetek által megvalósított projekt célolta e nehézségek felszámolását: a nemzetközi védelemben részesítettek számára képzést, szociális és jogi tanácsadást, pártfogást, magyar nyelvi kompetenciafejlesztést, a munkaerőpiacra lépésük elősegítését biztosították, ezen felül gyakornoki programokat kezdeményeztek és valósítottak meg magyar cégeknél. Jó példa erre a Menedék Egyesület által megvalósított Mentor-Állás projekt, amely szociális és jogi tanácsadást, mentorálást, csoportos foglalkozásterápiát, gyakornoki programokat és a külföldiek foglalkoztatásának jogi és gyakorlati követelményeit bemutató, a munkáltatókat célzó tájékoztató kampányt foglalt magában.

Hozzáférés a foglalkoztatáshoz

- A saját állampolgárokkal azonos hozzáférés a magánszektorban és a szélesebb értelemben vett közszolgáltatásban
- A saját állampolgárokkal azonos hozzáférés a szélesebb és szűkebb értelemben vett közszolgáltatásban
- Egyenlőtlen hozzáférés a foglalkoztatáshoz

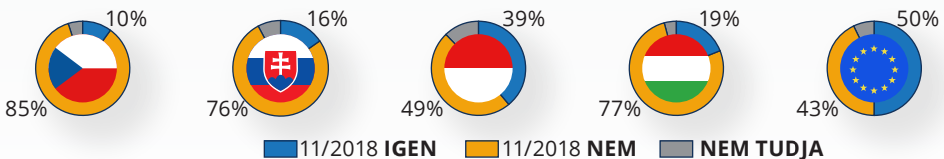
A MIGRÁNSOKKAL KAPCSOLATOS HOZZÁÁLLÁS A V4-ORSZÁGOKBAN A STANDARD EUROBAROMETER MÉRÉSE SZERINT

Eurobarometer 84 (11/2015), 87 (05/2017), 90 (11/2018)

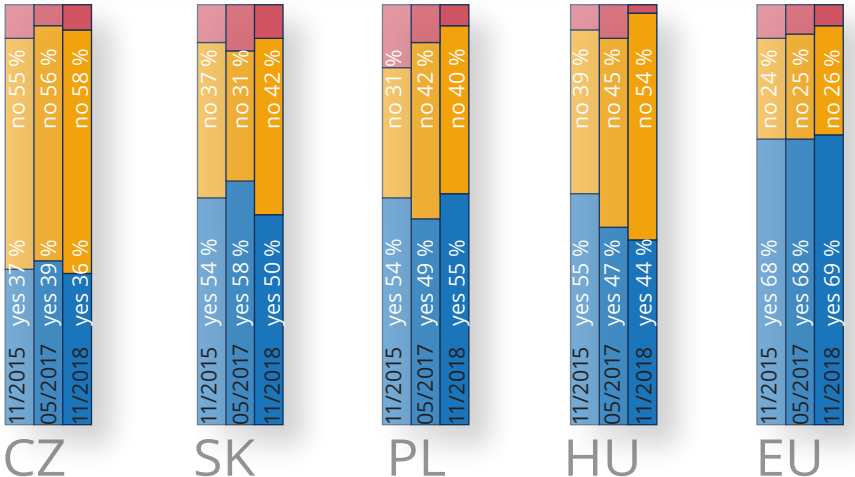
Több mint 3 évvel azután, hogy a migrációval kapcsolatos - gyakran be nem teljesült félelmek által táplált - negatív attitűdök eltorrték a V4-országokban, az Eurobarometer közvélemény-kutatásai még mindig nem mutatnak jelentős változásokat, különösen az EU-n kívülről érkező migráció tekintetében. Az attitűd a V4-országokban eltér az EU-tagállamok többségének - beleértve a menedékkérőket legnagyobb számban fogadó országokat - egyre növekvő számú pozitív attitűdű polgáraitól. 2015 óta azon válaszadók száma, akik az EU-n kívülről érkező migrációt pozitívnak tekintik, Olaszországban 4 ponttal, Németországban

5 ponttal, Franciaországban 8 ponttal nőtt. A V4-eken belül részleges változás következett be Lengyelországban és Magyarországon. E változás az EU-n belülről érkező migráció pozitívabb megítéléséből és - Magyarország esetében - a balkáni útvonal lezárását követő hangulatváltozásból ered. Ugyanakkor a csehek hozzáállása mindkét típusú migrációval szemben egyre negatívabb. A V4 országok polgárai ezen felül egyre negatívabban ítélik meg a közös európai migrációs politikát, annak ellenére, hogy a menedékkérők kötelező elosztási rendszere elvetésre került.

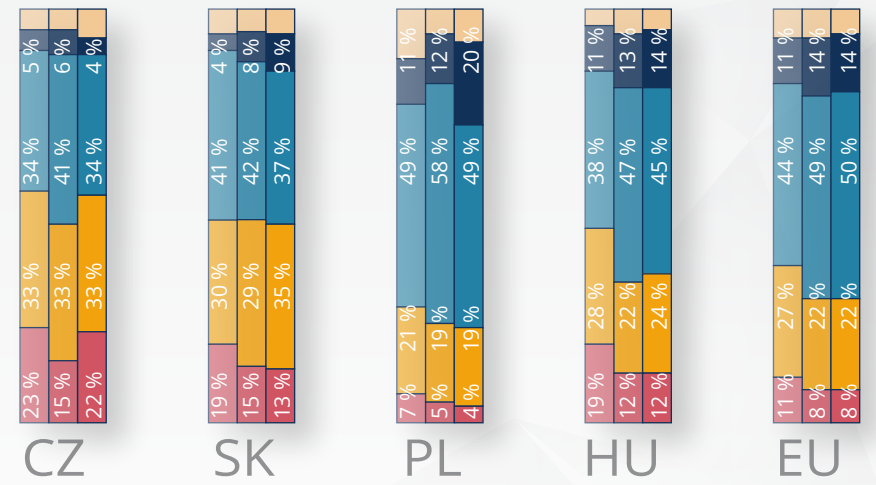
ÚGY VÉLI, A MIGRÁNSOK NAGYBAN HOZZÁJÁRULNAK AZ ORSZÁG FEJLŐDÉSÉHEZ?

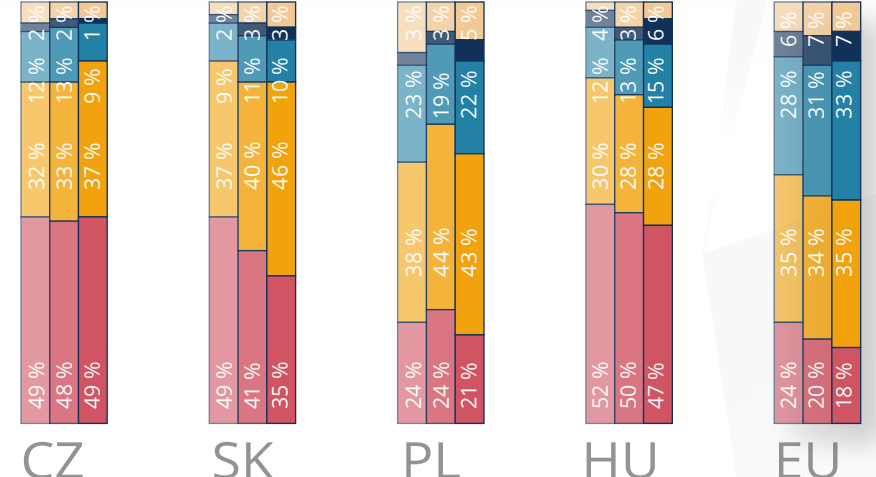
EGYETÉRT AZ UNIÓS MIGRÁCIÓS POLITIKÁVAL?

MILYEN ÉRZÉST VÁLT KI ÖNBEN AZ EU-TAGÁLLAMOKBÓL ÉRKEZŐ MIGRÁCIÓ?

MILYEN ÉRZÉST VÁLT KI ÖNBEN AZ EU-N KÍVÜLRŐL ÉRKEZŐ MIGRÁCIÓ?

MENNYIRE TÁJÉKOZOTTAK AZ EMBEREK MAGYARORSZÁGON A MIGRÁCIÓRÓL?

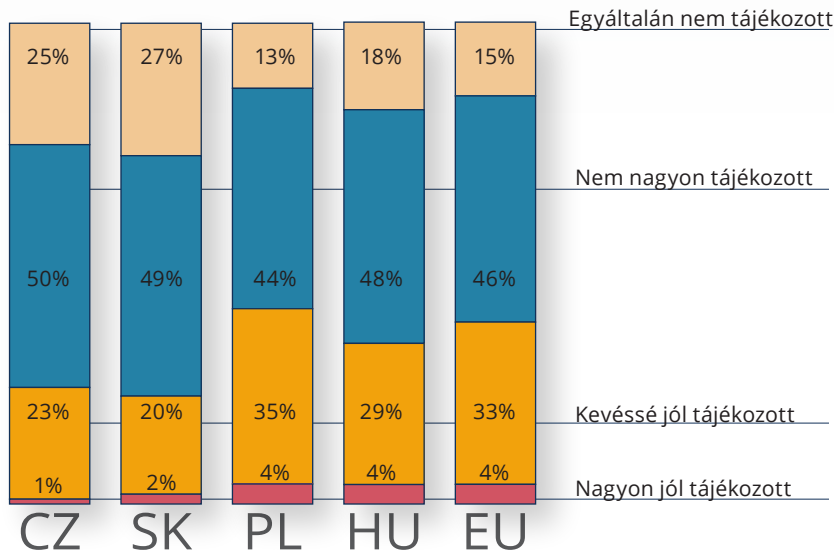
Special Eurobarometer 469 (12/2017)

A társadalom tudatossági szintje egyike azon feltételeknek, amelyek ahhoz szükségesek, hogy megalapozott politikai álláspontot alakítson ki. E célból az európai polgárok migrációstudatosságiszintjére összpontosító külön Eurobarometer felmérés készült. A migrációval és integrációval kapcsolatos ismeretekre vonatkozó önértékelési kérdésre adott válaszukban a V4-ek polgárai (Lengyelország kivételével) az EU átlagnál alacsonyabb szintű ismereteket vallottak be. A viszonylagos ismerethiányt igazolta, hogy a válaszadók nem tudták megbecsülni a EU-n kívüli bevándorlók tényleges arányát országuk teljes lakosságához képest. A legkevésbé pontosan Lengyelország és Szlovákia polgárai válaszoltak, a valóshoz képest több mint tízszeres becslést adtak. Az ismeretek alacsonyabb szintje az irreguláris

migránsok túlbecsléséhez is vezetett a legális migránsokhoz képest (SE/469 - QA1).

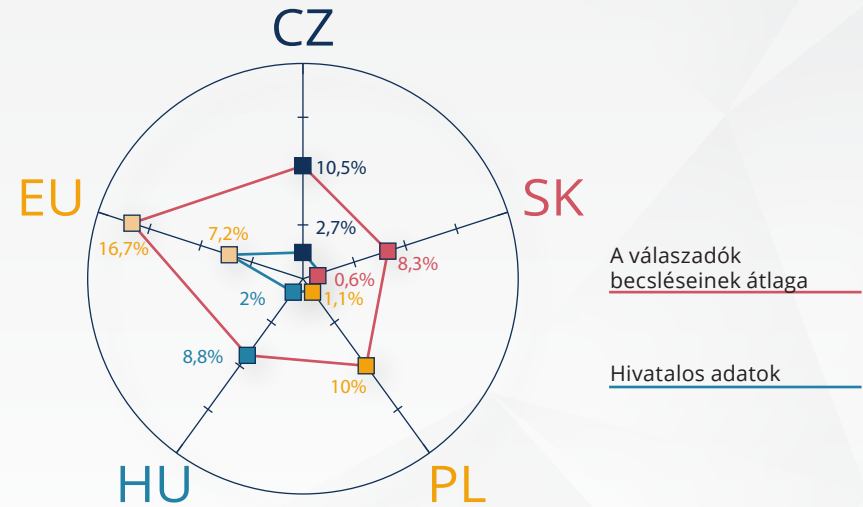
A tudatosságot segítik a külföldiekkel való rendszeres interakciók a mindennapi élet számos területén. Azokban az országokban, ahol legritkábbak a kapcsolatok, a becslések a legkevésbé pontosak, a média és a politikai környezet hajlamosak a migráció jelentőségét túlértékelni, gyakran negatív értelemben, így táplálva a migráció és az illegális vagy bűnözés közötti kapcsolatról szóló előítéletet. A közvéleménykutatások azt is bemutatták, hogy azok az országokban, amelyekben a leginkább negatív az EU-n kívülről érkező migráció megítélése, alacsony a többségi társadalom tagjai és a migránsok közötti kapcsolatok intenzitása is.

MILYEN MÉRTÉKBEN GONDOLJA TÁJÉKOZOTTNAK MAGÁT A BEVÁNDORLÁSSAL ÉS INTEGRÁCIÓVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEKRŐL?

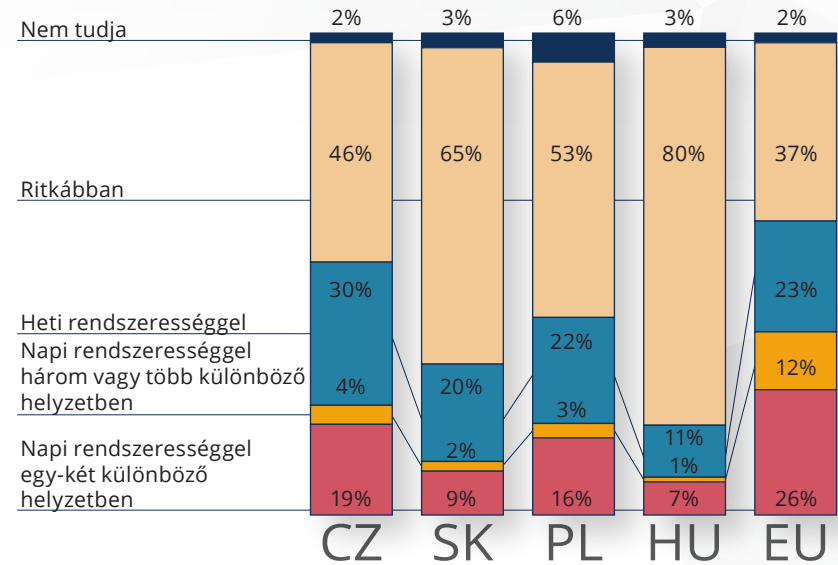

ISMERETEI SZERINT MEKKOR A BEVÁNDORLÓK* ARÁNYA ORSZÁGA TELJES LAKOSSÁGÁHOZ KÉPEST?

Eurostat / *EU-n kívüli bevándorlók

ÁTLAGOSAN, MILYEN GYAKRAN KERÜL KAPCSOLATBA BEVÁNDORLÓKKAL?

A KVÓTÁKON TÚL - ELLENTMONDÁSOK A MAGYAR MIGRÁCIÓS POLITIKÁBAN

2018 választási év volt Magyarországon, a migráció a választási kampány központi témája volt. A Fidesz-KDNP az újonnan megerősített kétharmados parlamenti többsége birtokában módosította többek között a menekültügyi szabályozást is, bevezetve egy új elfogadhatatlansági indokot, amely az első menedék országa és a biztonságos 3. ország elvének elege. E módosítás eredményeként rohamosan csökkent a menedékjoghoz való hozzáférés lehetősége, 2018 júliusát követően (a volt észak-macedón miniszterelnök kérelmét kivéve) valamennyi menedékkérelmet elfogadhatatlanságra hivatkozva utasítottak el. A módosítások elfogadását követően az Európai Bizottság a 2015-ben megkezdett kötelezettségszegési eljárás új szakaszát indította el, és az ügyet az Európai Bíróság elé utalta.

Ezen felül, a civil társadalom és nemzetközi szervezetek aggályai ellenére a Parlament elfogadta a „Stop Soros” jogszabálycsomag újabb elemeit. A módosítások új tényállást illesztettek a Büntető Törvénykönyvbe „jogellenes

bevándorlás elősegítése” címmel, amely kiterjed a menedékkérőknek a kérelem benyújtásához adott segítségre, a határ-monitoring tevékenységre, a menekültügyi eljárásról szóló tájékoztató készítésére vagy terjesztésére, vagy hálózat szervezésére. A módosítások keretében új, 25%-os bevándorlási különadót vezettek be, amely a civil szervezetek „bevándorlást támogató” tevékenységéhez anyagi segítséget nyújtó szervezeteket célozza. Bár ezen összefoglaló megjelenéséig nem indult büntetőeljárás és a különadót sem vetették ki, az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított Magyarország ellen az uniós joggal összeegyeztethetetlen új jogszabályok miatt.

A migrációról szóló közbeszéd a határőrizetre is összpontosított, a kormányzati álláspont ugyanakkor ellentmondásos volt e tekintetben. A kormány a külső határok őrzését megerősítő intézkedéseket hajtott végre és támogatott Magyarországon (pl. a technikai határzár, azaz kerítés kiépítésével az ország déli határain),

az EU-ban és a nyugat-balkáni országokban (pl. az észak-macedóniai határok őrzetének erősítésére magyar határrendészek és eszközök rendelkezésre bocsátásával). Mindazonáltal az Európai Parlament Magyarország helyzetéről szóló jelentésének (Sargentini-jelentés) elfogadását követően a kormányzat úgy érvelt, „Brüsszel el akarja venni a határőrizet jogát a tagállamoktól” (Orbán Viktor, 2018. szept. 14., Kossuth Rádió). Ezért a kormány egészen a tárgyalások legvégső szakaszáig vonakodott a Bizottság Európai Határ- és Parti Őrségre vonatkozó javaslatának támogatásától. Ezen túl, a magyar kormány határozottan ellenezte a Migrációról, valamint a Menekültekről szóló Globális Megállapodásokat, másodikként csatlakozva az USA-hoz a dokumentumok elutasításában.

A migráció politikai diskurzusok középpontba helyezése hozott előremutatóbb eredményeket is. A kormány már a 2015-ös menekültügyi válság során hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a válságövezetekhez

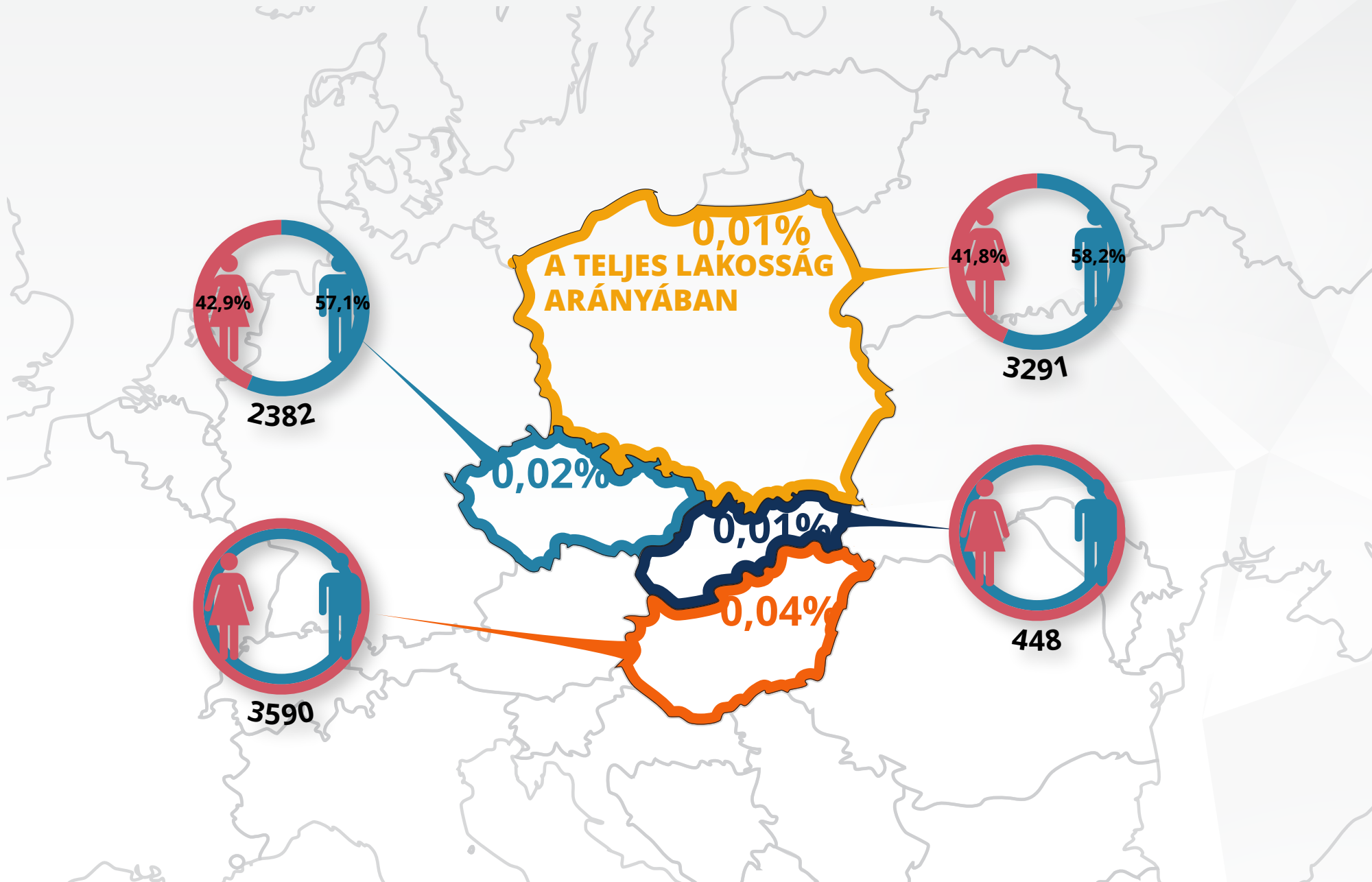
a lehető legközelebb kell segítséget nyújtani. Ez éveken át csak szólamok szintjén élvezett elsőbbséget, de 2017-ben a kormányzat elindította a Hungary Helps programot, ami Magyarország szegénység csökkentését célzó, az emberi és kisebbségi jogokat népszerűsítő, és stabilitást megerősítő nemzetközi humanitárius tevékenységét centralizáló keretprogramja. A program alapelvei a problémák kiváltó okainak azonosítása, a származási országban maradás feltételeinek megteremtése, a válságövezetek vallási és etnikai sokszínűségének megőrzése, és vitatottabb módon a keresztény közösségek támogatása. A Hungary Helps keretében valósítják meg a Stipendium Hungaricum programot is, amelynek keretében a 2018-19-es tanévben a világ 51 országából több mint 4100 diák részesült magyarországi ösztöndíjban. Az OECD szerint (Új-Zéland után) Magyarországon nőtt a legnagyobb mértékben az ODA (hivatalos fejlesztési támogatás) ráfordítás (20,7 %-kkal).

NEMZETKÖZI VÉDELEMBEN RÉSZESÍTETTEK A V4 ORSZÁGOKBAN

MV ČR, ČSÚ (CZ); MV SR (SK); GUS, UDSC (PL); KSH, BMH, BM (HU) - 2018

V4

KIADÓ

TÁMOGATÓ

SAFE HARBOUR

A kiadvány az EU Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapja támogatásával a „NIEM: Nemzeti Integrációt Értékelő Mechanizmus. A nemzetközi védelemben részesítettek integrációjának mérése és ösztönzése” projekt keretében, valamint a Visegrádi Alap támogatásával a „V4 NIEM: a visegrádi országok nemzeti integrációt értékelő mechanizmusa” projektje, továbbá a Nyílt Társadalom Alapítványok támogatásával jelent meg.

www.forintegration.eu

A támogatók nem felelősek a kiadvány tartalmáért és a kiadványban foglalt információk semminemű felhasználásáért. A kiadvány tartalmáért és a kifejtett véleményekért egyedül a szerzők felelnek.

People in Need
Csehország / www.peopleinneed.cz

együttműködve

a Menedék - Migránsokat Segítő Egyesülettel
Népszínház utca 16. III. 3.
1081 Budapest
Magyarország
www.menedek.hu
menedek@menedek.hu
2019. június